

REGÉLŐ.

Pesten csötörtökön martius 14^{kén} 1839.

Megjelen társával együtt hetenként kétszer vasárnap és csötörtökön. Fél évi díjja helyben képekkel 5 ft. borítéktalanul; postán 6 ft. pengőben. Budapestiek évnegyedenként is válthatnak példányt. A folyóiratnak egyes száma, vagy képe 12 kr. p.p.

ELBESZÉLÉS.

Leány és Mór.

(Vége.)

A' gróf ez idő alatt nem kevésbbé foglalatoskodott a' Mórral, mint leánya. Azon ember, gondolá, ki nekem száz évre előre fizeté a' bért, bizonyosan rábirható, azt ezerre lefizetni; mert ha a' tornyot egész addig gondolja használni, még tovább is használhatja. A' gróf tehetségei t.i. egészen kimerítvék voltak, 's így nehéz szívvvel, de még is némi titkos gondolatokkal, mellyek őt a' kétségbeeséstől távol tarták, elhagyá leányával Sevillát, Belonia várába menendő.

Még azon estve, midőn megérkezék, leányával az erkélyen ült. Mint ez előtt, teljesütlően kívánatairól, reményeiről, 's teljesítésök módjairól elmélkedék; Isabella ellenben térdeire támasztá gitárját, 's tekintetét változtatva az ujján levő gyűrűre és a' Mór tornyára függeszté. Éppen leszállott a' nap, midőn a' Mórnak pompás alakját a' torony erkélyén kilépni 's a' vár felé közeledni látá. — Isabella eltávozik, 's így a' Mór egyedül lelé a' gróft. Mi történt közöttük, nem mondja a' legenda, csak azt, hogy a' Mór ingerkedett a' gróffal az udvarnál lelt kevés szerencséje fölött, 's monda, hogy a' torony birtokában nem tartja magát bizonyosnak, mivel csak száz évre tevé-le értte a' bért; inkább akarná tehát ezer évre kiterjeszteni, 's azért a' pénzt is előre letenni; mindazáltal csak bizonyos föltétel alatt. A' gróf eleintén elutasítá e' föltételt, mire azt mondta volna a' Mór: „légy hátezentül gróf és koldus! ved-meg a' herczegséget, 's az ország-kanczellári hivatalt!” — Midőn azután még egyszer annyi bért ígért adni, mi 100.000 dublból álló summát tett volna, késelkedék a' gróf, 's gondolkodólon: de végre, midőn a' Mór elhagyá, ünnepélyesen megígéré, azon esetre, ha Isabella megegyezik, a' kérdésben álló föltételt teljesíteni. Tudósít tovább a' monda, milly nagyon meglepetett a' gróf, midőn Isabellával még azon estve e' körülmény felől beszélt, 's

látta, hogy ez nagyon elpirult, 's nem kevésbbé hirtelen mondott igent, mint akármelly leány, kinek kedves összeköttetést ajánl.

Ugyan azon este gyönt-meg Donna Isabella.

„Leányom! — mond a' gyóntató — vesd-el magadtól a' Mórnak képét; ne add neki kezedet; ő nem neked való mátká!”

Isabella lesüté szemeit, 's a' gyűrűre tekintte. — „Szavamat adám — viszonzá ő — nejévé kell lennem!”

„Leányom — mond ismét a' gyóntató — vesd-el magadtól e' pokolbeli gyűrűt; ez rejti magába nyugtalanságod okát!”

De Isabella csupán megfordítá ujján a' gyűrűt, és hallgatott.

„Még egyszer — mond a' gyóntató — Isten nevében szólítalak - fel, ügyelj intésemre! Ha megesküszöl a' Mórral, oda vagy! Láttam, mint teszi-ki magát veszélyre gyöngé sajkájában a' tengeren, midőn emberi erőködések hasztalanok, 's csak tündér-élet nem veszhet - el. A' nagy hajót elnyelék vala habok; holott a' Mór sajkája sértetlenül csuszott-el a' tengeren.”

„Atyám! engedj-meg — felelé Isabella — te hamisan ítélsz; de ha úgy lenne is, mint mondod, Isten bocsásson - meg nekem, még is megesküdném a' Mórral!”

„Hallgass-meg leányom — mondá a' gyóntató — még a' tegnapi estve, midőn hálószobám ablakából kinéztem, a' Mór lakát fényesen kivilágítva, 's a' lángokon keresztül, alakokat ide 's tova inogni láttam. Te éretted bizonyossá akarám magamat tenni; — mert azon hit, mellyről szállál, hozzám is áthatott. Elhagyám tehát a' kolostort, 's a' torony felé vevém utamat. Még nem szállott-fel a' hold, és sötét volt az éj. Te éretted leányom kapaszkodtak e' vén tagok a' meredek szirtre, melly fél kőhajtásnyira emelkedik-föl a' toronytól; 's annak ablaka egyesén ellenemben állott. Ah leányom! ha oldalomnál lettél volna, meg volnál szabadítva! Azon arc, melly a' te 's néha mások szemeiben is angyaléhoz hasonlít, a' sátán vonásait viselé!”

Isabella eliszonyodék, mivel a' multkori rémes estére gondolt.

„Reszkethetsz, leány! — folytatá a' gyóntató — de még többet láttam. Mondják, hogy egyedül lakik: nem úgy van-e?”

„Ugy mondják!” — válaszolt Isabella.

„Az nem igaz — folytatá a' gyóntató — más ötöt láttam, kik még nálánál rutabbak voltak; kockáztak, 's mit gondolsz, mibe játszottak?”

„Nem tudom atyám — aranyba?”

„Nem aranyba — mondá a' gyóntató — éretted kockáztak ők leányom. Láttam képmásodat; mert te magad nem lehettél ez

éretted kockáztak ők. Roszul levék, 's elhagyám a' bűn 's utálat nézőhelyét.“

Isabella hallgatá a' szerzetest, de nem figyelt szavaira; mert a' gyűrű hatása alatt volt. Mosolygott csupán, 's mondá: „köszönöm buzgalmatat atyám— 's eltávozték, és a' gyóntatót imádságának hagyá. — Ugyan azon éjjel járt, mint a' legenda mondja, e' jámbor szerzetes, ki Isabellát meg akará menteni, a' csillagos ég alatt; olvasóját imádkozá, 's a' kapun-át belépett a' Mór tornyába, hol ez éjjel sötétség és hallgatás uralkodék.

Más nap kellett, mint a' legenda mondja, a' Mórnak Isabellát, mint mátkáját haza vinni, 's az ígért bért ezer évre a' grófnak lefizetni.

A' reg megjött; a' gróf aranyaira, a' lány mátkájára 's a' gyóntató a' kápolnában várakozék már. A' rendelt órában látták a' Mórt tornyából kilépni, és sebes léptekkel a' vár felé menni. — „Minden készen van — mondá a' gróf — 's a' pap várakozik.“ — Isabella a' Mórnak nyújtá kezét, ki őt a' kápolnába vezeté. A' Mór 's Isabella oltár előtt álltak, midőn a' pap, ugyan az, kinek Isabella gyónt, 's kitől tanácsot kért, a' Mórhoz fordult 's mondá:

„Csalárd Mór, átkozott bűbajos, ismerlek! Az ég meghallgatá tegnap imádságomat, 's Isten segélyével megsemmisitem cseleidet!“

„Vissza! öreg férfiú! — viszonzá a' Mór — olly embereknek, mint te vagy, legiói sem daczolhatnak velem. Isabella enyim, enyim örökre: én kockáztam érte, 's megnyerém őt. Halandó fegyvere nem ragadhatja-el tőlem.“

„Lásd itt ön fegyvereidet! — folytató a' szerzetes — ezek adák neked a' leányt, 's ezek ragadják-el tőled. Tegnap éjjel adá Isten kezembe, ezek enyimek 's megszentelvék. Te Isabellát ön átkozott nemedtől nyeréd-meg; de meg kell nyerned még attól, kire lelkének üdvössége bízott. Felszólítlak, kockázz érte!“

A' szerzetesnek kezében látta a' Mór saját kockáit, 's nem merészle kinyújtani karát.

Midőn (mond a' legenda) a' Mór így meggyőzetett, 's a' kápolnát elhagyá, Donna Isabellát várának erkélyére látták támaszkodni. Ő meg volt szabadítva tőle, de nem mondott-le önkényt róla. Képe még mindig élt szívében, 's gyűrűje még ujján vala. Meredt tekintettel 's mozdulatlan állottitt a' Mór laka felé nézve, és szemmel tartva a' mindig kisebbsülő sajkát, melly e' toronyból a' tengerre szállt, azon elcsuszott, és soha nem tért vissza.

Minden nap, minden éjjel (így beszéli a' monda) napkelet 's napnyugotkor, telt és telő holdkor lenézett Isabella az erkélyről, de soha nem látá visszatérni a' sajkát, sem a' Mór pompás alakát a' torony kapuján kilépni. A' gyóntató megmenté őt a' Mór hatalmától, de képét nem tudá kitépni szívéből, 's azért bünteté-meg Isten. Isabella meghalt, de most is látni őt, telt 's telő holdkor, mérő tekintettel, melljén keresztbe vetett kezekkel a' vár erkélyére dűlni.

„S ez felelet, fiam, kérdésedre! Donna Isabella árnya egyetlen lakosa a' várnak. — Duerme en paz! — mond végre a' szerzetes, engemet hálósobámban hagyván; de a' monda 's az, mit láttam, annyira feszíté figyelmemet, hogy alig remélhetém a' szerzetes kíváнатát teljesülve látni. Még egyszer kinéztem az ablakból, mielőtt matráczomra vetém magamat; még mindig megismerhettem a' világos holdfénynél azon fehér árnyat, 's álmaimban a' leány és Mórról álmodám.

ORSZÁG 'S NÉPISMERTETÉS.

U t a z á s i v á z l a t o k.

Közlő dr. ZIMA JÁNOS.

Gueroult urnak, kit a' Journal des Debats szerkesztő hivatala a' mult koronázás alkalmakor olasz országba küldött, a' nevezett folyóiratban megjelent olasz ország leírásán annyira megboszonkodtak Olona fiai, hogy mind a' gazetta di Milano mind a' di Venezia őt nevetségessé tették, — csudálván ama vakmerőségét, melylyel ő, ki zárt kocsi-ban 's tán többet szunyadozva, mint nem, egyszerre olasz országban teremvén, ennek sajátságai 's mivoltáról szólni nem szégyenlett; melylyel ő, ki a' csapszéken terhhordóktul, csónakászoktul, 's a' t. az olasz nemzet bélyegét kipuhatolta, ennek politikai állását 's Velence legközelebbi halálát jövendőlni merészelt: — azonban a' „Figaro“ czimű folyóiratban is levelek közöltettek francia ország, kivált pedig Paris felől, mellyekben a' francia gunylónak vissza adatik a' kölcsön, és pedig a' szónak leg-szorosabb értelmében.

Nem reménylem, hogy midőn utazásomat leirom, olly zavarodásba bonyolódjam, mint Gueroult uram; mert zárt kocsi-ban nem utaztam, és szellemem nem neszült a' jövendőnek éjébe, hogy onnan, rémitő képektől körülárnyékolva, kibujván, a' világot jóslói fenyegetésekkel ijessze.

Május első reggele pirkadt. A' bécsiek számtalan csoportokban Praterjokba tódultak; én pedig magányosan egy pár fehér ruhával zsebemben, esernyőbe tűzött bottal egyik, füzetbe kötött irataimmal másik kezemben, Bécsujváros felé vettem utamat. Mint-hogy Bécsujváros, közelléte miatt, hihetőképben a' magyar olvasó világ előtt ismeretes, így arról hely- vagy intézet-rajzokat nem hozok elő.

Más nap dél táján Schottwienben megebédelvén, a' nagy merdek hegynék, mely Ausztriát Styriátul elkülönzi, indultam. Balrul a' virulásában kevélykedő erdőség sűrűjében zengett a' madarak vigalmas zenéje; jobbrul a' mély völgyben mosolygának a' mezőnek gyöngén nyiló füvei; egy kis csermely folydogált a' vírágzásukban örvendező emlények közt; itt amott egy terepélyfa állott a' patak szélén, 's az enyhítő árnyban fekvő pásztor a' nyáj legelését magas bércekről nézte.

Két óra mulva elérkeztem a' hegy legfelsőbb pontjára, 's ott egy órányi pihenet által uj erőre szert tevén, Styria földén tovább előre haladtam, 's est felé Mürzzuschlagra jöttem; mivel pedig az alvásra még elég idő maradt hátra, a' plebania felé vettem utamat, többnyire azért, hogy miveltebb ember társaságában izes vacsora közben mulathassak: de a' szakácsné be nem bocsátott ura szobájába, 's én, ki inkább koldulónak, mint vendégnek tekintettem, vendégfogadóm felé visszasiettem.

Más nap tovább indultam; jobbrul 's balrul gőgös ön megeledésükben állottak Styria bércei a' zöldelés teljében lengő hajatukkal, a' rajtok óriáskodó nyárfák, tölgyek, szilfák, és fenyvek rendithetlen pompáikkal. Minden enyelgett a' felébredés derűjében, 's ámbár csúcsaikat többnyire még hótömeg fődé, ez bájos alakuknak nem csak nem ártott, sőt inkább a' szépnek fokára emelte; mert a' nap sugarai alatt olvadozó hó előbb gyöngyező reggeli harmattá, azután gyöngén esörgedező csermelyek örökké tartandó forrásukká vált. A' nap arany özöne áradozott-el a' bérceken, én pedig hűs árnyukban andalgék. 'S valóban többet érdeklének e' regényes tájak, mint maguk a' városok, u. m. Bruck Mura vizénél, Leoben, Judenburg, melyekben valami varázs-szép a' szembe nem ötlött, az ész fellengőre nem talált, az érzelmek szívemelőre nem akadtak.

(Folyt. következik.)

KÜLÖNFÉLE.

Eszkimonő tetszvágya. — Back kapitány, angol utazó, ki 1833—35-ben Ross kapitány fölkeresése végett a' földszarki tenger partjain utazott, egy eszkimonőről, kit lefestett, ezeket mondja. — 'A' nő testének minden részét, mellynek festésével, vélelme szerint, foglalkozám, világosan előmbé tüntetni törekvék, 's bennem a' hiba, ha azt egész szépségében le nem rajzolám. Ha fejére néztem, legott lehajtá azt; midőn szemeit festém, kimereszté azokat, 's reám szegezé; pofáit, midőn ezekre került a' sor, felfúvá; midőn száját rajzolám, ajkait fölnyitván nyelvét annyira kinyujtá, a' mint csak lehetett.' — Itt is szívesen látják tehát az asszonyok, ha tetszenek.

LIGETFY ANDOR.

Arab költészeti hajlam. — Az Araboknak beszélekhezzi hajlama tudva van egész világ előtt. Ha először jó közükbe az ember, legfőbb csudálkozásának tárgya képzelő erejek termékenysége. Beszély 's legenda csaknem egyetlen anyaga mulatkozásaiknak, mellyekben a' hölgyek részt nem vehetnek. Ha néhány Arab összejö, miután hússzor is kérdezősködtek egymás egészsége 's dolgai felől, beszéleken kívül mással nem mulatkozhatnak. Mivel pedig hitágazatuk meg nem engedi kutatni okait az eseményeknek, mellyeket Istentől származottaknak tekintnek, minden lett dolgot dramatizálnak, 's felvilágításul Djin-t és Afrit-et (nemtők) léptetnek-föl. Az Arabok minden nép közt legtöbb legendát 's ábrándos korkönyvet birnak, mert ők nem elégszenek-meg a' hagyományokkal, hanem folyton koholnak ujakat. A' dögghalál p. o. soha ki nem törhet a' nélkül, hogy alkalmat ne adna legendára. Mihelyt megtudják, hogy néhány személyt megölt a' betegség, este, midőn kávéházban dohányoznak az Arabok, egyik felszólalván többé vagy kevésbbé csudás történetet kohol a' kőrt felvilágítandó. Cairóban e' felől 1835-ben következő beszély keringe. — 'Egész keleten behozott divat ellenére szokása Mehemed-Alinak későn lefeküdni; az éj legnagyobb része fontos munkáknak van szentelve. Egykor sokáig dolgozván segédeivel, egy távol szobában pihenni kezdett, midőn egy nagy, egészen fekete Djint megjelenni láta. Ez tisztelettel meghajlott 's üdvözlétül jobb kezét szájáról homlokára vívé; az alkirály fölkelt remegtében a' divanról, viszonzá az üdvözlést, 's magához ülteté a' nemtőt. Szokott udvariasságok váltása után neki bátorult Mehemed-Ali megkérdeni, mi oka a' szerencsés látogatásnak? Válasz helyett kezeivel csattant a' Djin, 's a' pasa egy kis fekete rabszolgát látott belépni, kinek szemei, mint a' legtisztább tej, fejeerek valának, 's ki a' terem közepére gyöngyházakkal kirakott táboriszéket tett-le. Háttal, hogy urának hátat ne fordítson, alig ment-ki a' rabszolga, midőn a' Djin másik szolgája mutatkozott az ajtónál. Ez vörös volt, mint a' tűz, 's egy nagy plateau, mellyen három befödött tál vala, hozott. A' plateau táboriszékre tévén, a' terem hátrészebe vonult. Ezután harmadik rabszolga jöve, kinek bőre szép aransárga vala, egyik kezében aranyöntöző kupát, másikkban szint' olly medenczét tartva; vállairól igen gazdag asztalkendő függé. Mehemed-Ali előtt letérdelvén, elébe tartá a' medenczét, mosná-meg kezeit. Az alkirály titkos hatalomtól, mellynek ellenszegülnie lehetlen vala, kényszerítette engedelmeskedék. Miután kezeit megmosá, az asztalkendőt levette vállairól a' sárga rabszolgának, a' tábori székhöz ment, 's vánkosra ült. Ekkor a' rabszolga felfüde a' talakat; egyikben fejr bab, másikkban ris, harmadikkban paréjhoz hasonló fözelék vala,

mellyet az egyiptusiak *meloquie*-nak neveznek. A' Djin jelek által evésre szállítá-fel Mehemed-Alit. Keleten villák nem lévén, az alkirály ujjával vön a' malequie-ből, 's rissel vegyíté össze. 'S midőn szájához vivé azt, néhány risszemet ejtett a' bab közé; ujlag felveré azt, néhány bab ragadt hozzá, 's ezt is megevé. Néhány percz múlva látogatójához fordult Mehemed-Ali, mintegy mondandó, hogy jól lakott. A' Djin megérté, mert fölkelvén, borzasztó hangon e' szavakat mondá: „Nagy vész fenyegeté birodalmadat: de örömmel emlékeztetvén arra az Isten, hogy megszabadítád mekkai templomát az eretnekek megfertőztetésétől, választásodra hagyá a' módot, melly szerint ostromozandja népedet. Dögmirigy pusztítandja Egyiptust. A' Fellákh számosan fognak elhullni, mert őket képviselé a' meloquie, mellyből dúsan lakmározál; a' Törökök, mint Arabok, fognak halni; mert a' rist, melly őket ábrázoló, meloquie-val vegyítéd; az európaiak hozandnak ugyan áldozatot a' mirigynek, de kisebb számban; mert a' babból, melly őket jelelé, csak keveset evél.“ — E' szavak után a' Djin mindent, mit hozatott, elvitetvén, eltűnt. — A' dögvész helyeslé e' csudás allegoriát; mert az arabok közt erősen dühöngött; holott a' Törökök 's Európaiak közül csak keveset ragadott-el.

LIGETFY ANDOR.

Gyors s á g. Legtökélyesebb feljegyzése a' gyors s á g n a k L a u c h t e r által kiszámítva a' közhasznú ismeretekben (Darmstadt 1836) olvasható. Rendkívüli futár egy másod percz alatt 7, gyöngye szellő 10, persa kengyelfutó 13, lefelé hulló test esése kezdetén 15, közönséges szél 16, angol kengyelfutó 17, kis kutya 20, jó széllel vitorlázó fregatte, T h o r e i l, postamester a' hajdani versenyfutó és egy írámszarvas szán elébe fogva 27, repülő varjú 32, a' léggömb Richard második útjánál emelkedésében 34, erős szél 37, gözkocsi 37—40, kis vihar 45, L a m b, angol korcsolyázó 1763-ban 47, nagy hullám 50, vihar 60, európai orkán 63, sólyom 75, vad ludak 120, egy orkán Pétervárárt 123, fecske 152, amerikai vándorgalamb 166, a' hang 1040, a' föld, forgása közben az egyenlítő körül 1427, (egy az egyenlítő alatt fekvő hely 33 4 mértföldnyit halad, egy percz alatt,) álgú-gömb 1.800, telegrafi hír 3.703, a' föld, nap körüli forgásában 112.000, Halley üstököse 1.500.000, a' világosság mintegy 1000 millio lábnyit, a' villany pedig a' réz sodronyon mintegy másfél annyit halad.

Kitanult tolvaj. Egyik parisi lap jan. 8-káru következőt ír. — A' vasuti hivatalnak egy tisztje tegnap este a' stokolmer uton haza felé ballagván, egy keservesen nyögő emberre bukkant. Részvevőleg lépett a' szerencsétlenhez, fölemelé, 's néhány pillanatig karai között tartá. Most a' haldokló összefüggéstelen szavakban értésére kívánta adni, miként raboltatott-meg két gazember által, 's megrablás után milly kegyetlenül bántak vele; továbbá arra kérte, hogy a' du Rocher uti katonai biztost értesitse a' történetekről. — R. ur részvevőleg sietett a' szerencsétlennek kívánságát teljesíteni; de midőn katonai kísérettel visszatért, a' rablás boldogtalan áldozatának már csak hült helyét találta. — „Hisz' nincs még öt percze — mondá az őrmesterhez — hogy ugyan e' helyen 's a' legnyomorultabb állapotban hagytam; és állítását megbizonyítandó órája után nyúlt. De csak most vette észre, hogy a' haldoklóval órája is kimúlt — zsebéből.

A n y a, 's n a g y a n y a e g y s z e m é l y b e n. Prestonban bizonyos Levisnek első neje két leányt szült: ezek közül az idősbiket bizonyos Wils vette nőül. Ennek első nejétől egy leánya volt, kit ismét Levis vett

nőül, ki neki egy fiát szült. Willsnek második neje most elmondhatja Apám — fiam, 's én anyámnak anyja vagyok; nővérem leányom, 's bátyámnak nagy anyjává lettem.

Különös összeütközés. Londonban a' Grosvenor tér közelében négy sebész lakik, kik gyakorlatilag mindannyian jelesek és Churchyard (temető), Slangther (mészárlás), Blood (vér), és Death-nek (halál) neveztetnek.

EMLEKMONDÁS.

Nyugalom.

Nyisd-fel tennen kebeled' —
Légy böcs, 's ottan felleled.

KÖLCSEY után K. H. K. J.

Gyanú.

Ritkán szokta gyanú az erős 's nagy lelket epesztni,
Ez csak félénkség gyáva leánya lehet.

H. D. után LATINOVICS GÁBOR.

A' nemesb léleknek sajátja másról is olly nemesen itélni, másban is azon gyöngéd 's feltűnő képzeteket hinni, mellyek magában megvannak.

B. JÓSIKA M. után —

Házi rend. — A' ház körül mindig van dolog. A' rendet kedveli a' jó gazda. — Rendetlen háznál nem állandó a' jó kedv, és csak ritkán száll-be az igaz békesség.

KISFALUDY KÁR. után —

Fő bölcsesség magát az időhez és környüállásokhoz szabni tudni.

FÁY A. után K. H. K. J.

Gnoma. A' férjü hasznosan munkálkodjék; életét ne pazérolja sohajtások 's enyelgésekre, 's a' szerelmet, az élet kedves társát, bábbá ne alacsonyítsa-le. A' szerelem nap; csak a' gyáva szunyadozik enyhe sugaraiban, midőn az általa élesztett, erősödött 's hevült nemes munkálkodó jó kedvvel és szerencsésen végzi a' vidor csillámfényben napi munkáját.

KOVÁCS MARIA.

Szórejtvény.

Szükséges része madárnak —
Egy tagú szó bár csak ez.
Két előjegyét kihagyva
Nyári enyhet bélyegez.

BELLAÁGH JÓZSEF.

Előbbi rejtvény: NYEST, PEST 's a' t.

Szerkezi Mátray Gábor, halpiaczon alul, a' Duna partján 114. sz. a.

Nyomatja Trattner-Károlyi, uri utsza 612.